

Remissvar

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

2023-12-22

FI dnr 23-26247
(Anges alltid vid svar)

En modell för svensk försörjningsberedskap SOU 2023:50

Ert dnr: Fö2023/01478

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) tillstyrker i huvudsak utredningens förslag till modell för svensk försörjningsberedskap. Vi delar utredningens uppfattning att FI ska vara försörjningsanalysmyndighet. Frågor om informationsskyldighet och rapporteringsvägar mellan myndigheter behöver dock klargöras, mot bakgrund av ansvarsstrukturen i beredskapssektorn.

FI anser också att näringslivets roll för Sveriges försörjningsberedskap är i behov av fortsatt utredning.

Synpunkter på beredskapssektorn finansiella tjänster

Det finansiella systemets funktion i beredskapsstrukturen

Arbetet med försörjningsanalyser inom sektorn finansiella tjänster är tätt sammankopplat och i vissa fall överlappande med det arbete som FI redan idag bedriver inom ramen för sitt uppdrag som sektorsansvarig myndighet. Exempelvis ska en sektorsansvarig myndighet identifiera samhällsviktig verksamhet inom myndighetens ansvarsområde (7 § förordningen [2022:524] om statliga myndigheters beredskap). Samtidigt ska en ny

försörjningsanalysmyndighet sammanställa behovsanalyserna i sektorn, i vilka bland annat ingår att identifiera de företag som bedriver samhällsviktig verksamhet. Att genomföra parallella och delvis identiska analyser på två olika myndigheter skulle riskera otydlighet i den statliga styrningen av sektorn och ett icke effektivt användande av statliga resurser.

Finansinspektionen tillstyrker därför utredningens förslag att FI bör vara försörjningsanalysmyndighet för finansiella tjänster.

De finansiella tjänsterna tillhandahålls till övervägande del av privata företag. Många företag, särskilt de större, tillhandahåller också ett stort antal olika tjänster. Detta sker inom en gemensam organisation och med användande av gemensamma personella och tekniska resurser. Det innebär att fokus för försörjningsanalysen enligt FI:s uppfattning bör vara vilka försörjningsbehov *företagen* har. För att försörjningsberedskapen inom den finansiella sektorn ska fungera behövs därför ett tydligt samordningsansvar för försörjningsanalyser, rapportering och information i linje med vad utredningen föreslår.

Strukturella utmaningar och behov av klargörande

FI delar även utredningens uppfattning att det finns vissa strukturella utmaningar när det gäller ansvarsområden och rapporteringsvägar för beredskapssektorn Finansiella tjänster.

Riksbanken har ansvar för betalningar och i det ansvaret ingår att planera för att betalningar ska gå att göra i alla lägen. FI föreslår därför att Riksbanken åläggs en löpande informationsskyldighet, även i fråga om planering för kris och höjd beredskap. Enligt FI skulle en sådan informationsskyldighet avsevärt underlätta samverkan mellan beredskapssektorn Finansiella tjänster och Riksbanken.

En sådan informationsskyldighet skulle exempelvis kunna införas i 5 kap. 7 § i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank.

Näringslivet i beredskapsplaneringen

FI delar utredningens uppfattning att det är av mycket stor vikt att näringslivets aktörer inkluderas på ett tydligt sätt i arbetet med försörjningsberedskapen (jfr s. 65). För att försörjningsberedskapen ska säkras även i krig, kan de företag som ska bedriva totalförsvarsviktig verksamhet under krig, behöva *vara skyldiga att fortsätta verksamheten* och leverera varor och tjänster till totalförsvaret, även under höjd beredskap. Att

staten har en rättslig möjlighet att styra över vissa delar av näringslivets resurser under höjd beredskap, kan vara av stor betydelse under krig.

Enligt 7 § i lagen om totalförsvaret och höjd beredskap kan en sådan skyldighet uppkomma om det antingen finns en författning eller en annan grund (till exempel företagsplanläggning). Utredningen redogör för tidigare principer för näringslivets roll i försörjningsberedskapen (s. 183 ff.) och hänvisar också till tidigare utredningar, som jämför med Finland, där det finns ett välutvecklat system med ingångna avtal med företag för leveranser i krig (SOU 2023:50 s. 129 och SOU 2019:51 s. 56 ff.). Utredningen om totalförsvarets försörjningstrygghet konstaterar att Finland inte omfattas av särskilda undantag, till exempel när det gäller EU:s upphandlingsregler, utan är bunden av samma regelverk som Sverige. Försvars- och säkerhetsfrågor har traditionellt inte omfattats av EU:s överstatlighet.

Mot bakgrund av dessa resonemang är det FI:s uppfattning att frågan om svensk tolkning, implementering och tillämpning av EU-rättens bestämmelser med avseende på totalförsvarets återuppbyggnad, däribland det svenska upphandlingsregelverkets tillämpningsområde, behöver utredas vidare innan företagsplanläggning som tillvägagångssätt avvisas i sin helhet.

För den finansiella sektorns del kan även en författning för de totalförsvarsviktiga företagen vara ett möjligt tillvägagångssätt att strukturerat och ordnat ålägga näringslivets aktörer en skyldighet att inte bara planera, utan också fortsätta särskilt viktiga delar av verksamheten även under höjd beredskap och krig.

Övriga synpunkter

Förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap

För att underlätta förståelsen för skillnaden i författningshierarkin mellan fredstida kriser och höjd beredskap för krig föreslår FI att den föreslagna 6 § 3 inordnas i en egen ny 7 §, eftersom den gäller bestämmelserna i både 5 och 6 §§ i förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Planeringsanvisningar för civilt försvar

Utredningen anför (s. 33) att nuvarande planeringsantaganden inte är tillräckligt precisa för att kunna ligga till grund för arbetet med försörjningsanalys. För att arbetet med dessa ska fungera anser FI att en

grundläggande metod för totalförsvarsplanering behöver fastställas för myndigheterna. En jämförelse kan göras med säkerhetsskyddslagstiftningen, där grundläggande förutsättningar för säkerhetsskyddsarbetet i stor utsträckning är författningsstyrda. FI föreslår därför att regeringen överväger att tydliggöra förutsättningarna för totalförsvarsplaneringen i form av en ny förordning till lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.

FINANSINSPEKTIONEN

Daniel Barr
Generaldirektör

Anna Körlof
Senior jurist

I detta ärende har generaldirektören Daniel Barr beslutat. Seniora juristen Anna Körlof har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Andreas Heed och områdeschef Malin Alpen deltagit.

Kopia till fo.ssk@regeringskansliet.se